

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

*ТКАЧЕНКО С.Є., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Основою здійснення радикальних економічних перетворень та створення якісно нової економічної системи в країні є реструктуризація виробництва на основі досягнень науково-технічного прогресу. Науково-технічний прогрес – один із важливих чинників економічного розвитку. Як відомо, при монополізмі державної власності не було створено системи мотивації підвищення ефективності виробництва і впровадження інновацій. Тому в ринковому середовищі формування більшої самостійності й відповідальності суб'єктів господарювання спонукає до активних нововведень, які є визначальним чинником підвищення їх конкурентоспроможності. Проте гостра криза, у якій перебуває Україна, бюджетний дефіцит, брак належного фінансування і кредитування, нестача власних коштів та хронічний дефіцит інвестиційних ресурсів стримують інноваційні процеси в національній економіці. Дослідження інноваційного розвитку підприємств є досить складним явищем і вимагає чіткої класифікації інноваційної діяльності, серед яких виробничі інновації, організаційні інновації, маркетингові інновації, процесні інновації тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дуже велике значення науково-технічному прогресу надавали західні економісти ХХ ст., які вивчали проблеми економічного зростання, а саме Р. Солоу, Й. Шумпетер [1], Б. Санто [2], Б. Твісс [3], Е. Денісон та ін. Питання управління інноваційним процесом та вибору інноваційних стратегій розкриті в працях таких вітчизняних та закордонних науковців, як В. Гриньов, С. Іляшенко [4], Ю. Бажал [5], О. Ланко, Ж. Говоруха [6], І. Зятковський [7] та ін. Однак постійні зміни інноваційної активності підприємств України, спричинені фінансово-економічними кризами початку ХХІ ст., вимагають подальших досліджень у цьому напрямі.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження основних передумов інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств в сучасних умовах господарювання.

Викладення основного матеріалу дослідження. Дослідження проблем інноваційно-інвестиційної діяльності знаходиться в центрі уваги економічної науки. Це обумовлено тим, що в сучасних умовах інновації є вирішальним чинником формування національної конкурентоспроможності, а інноваційний процес є найважливішою домінантою економічного розвитку.

Інноваційно-інвестиційна діяльність передбачає вкладання коштів у створення або вдосконалення нових конкурентоспроможних технологій, продуктів чи послуг, пошук організаційно-технічних рішень виробничого, адміністративного, комерційного характеру для покращення структури та якості виробничої і соціальної сфер. За умови потенційної економії витрат така комплексна діяльність стає одним із ключових факторів ефективного розвитку національних економік постіндустріального типу. Інвестування коштів в інноваційні програми і проекти в Україні має забезпечити створення інноваційних продуктів, які є результатом науково-дослідних або дослідно-конструкторських розробок, у вигляді якісно нових технологічних процесів, виробничого обладнання, знань, елементів інфраструктури тощо. Без такого роду продуктів неможливо забезпечити стійке економічне зростання в системі глобалізованої економіки.

Низький рівень інноваційної діяльності та її інвестування в Україні є наслідком накопичення сукупності проблем, серед яких: недостатній обсяг заощаджень населення, коштів суб'єктів господарювання і держави для здійснення інвестицій з метою реалізації інвестиційних та інноваційних проектів; невизначеність правового інструментарію залучення недержавних інвестицій, у тому числі механізму забезпечення розвитку державно-приватного партнерства; низькі темпи впровадження високих технологій; висока енергоємність внутрішнього валового продукту; зношеність основних засобів виробництва; недосконалість законодавства щодо розвитку інноваційної діяльності; нерозвиненість інноваційної інфраструктури; недостатня кількість вітчизняних інноваційних підприємств і виробників високотехнологічної продукції, що беруть участь у міжнародному обміні технологіями.

Для забезпечення економічного відродження держави необхідно сформувати ефективну систему взаємовідносин між наукою, державою і регіонами. Інновації та інвестиції в результаті їх

комерціалізації є основою розвитку регіонів і держави. Вони значною мірою визначають найважливіші напрями наукової діяльності шляхом постійного врахування ринкових змін попиту і пропозиції в межах країни, загалом, та конкретних регіонів, зокрема. Економічне зростання регіонів, як передумова процвітання України, потребує вибору державою інноваційної-інвестиційної моделі економічного розвитку.

Поряд із природними і трудовими ресурсами основним виробничим капіталом суспільства вважається науково-технічний прогрес. У зарубіжній і вітчизняній літературі він пов'язується із поняттям інноваційного процесу. Це, як відзначив американський економіст Джеймс Брайт, єдиний процес, що об'єднує науку, техніку, економіку, підприємництво й управління [8]. Він триває від зародження ідеї до її комерційної реалізації та охоплює весь комплекс відносин: виробництво, обмін та споживання.

Зважаючи на постійне прискорення науково-технічного прогресу, посилення процесів глобалізації й інтернаціоналізації ринків, саме інноваційність та креативність стають головними факторами успіху не лише окремих підприємств, але й усіх національних економічних систем. А стратегічне управління нововведеннями є найважливішим завданням антикризової політики підприємства [9].

Інноваційний розвиток є визначальним фактором зростання ефективності діяльності підприємства, економічного зростання, покращання якості продукції, економічного використання ресурсів, запобігання екологічним наслідкам індустріалізації. Саме інновація сприяє динамічному саморозвитку і забезпечує конкурентоспроможність на всіх ієрархічних рівнях економіки. Інноваційний розвиток підприємств – це визначені безперервні зміни, що базуються на впровадженні і реалізації інновацій, що зумовлюють поліпшення кількісних та якісних характеристик діяльності підприємства, забезпечують зміцнення його ринкових позицій та створюють умови для його прогресивного розвитку.

Дифузія інновацій зумовлює тісний взаємозв'язок між науково-технічною, виробничою й інвестиційною діяльністю та свідчить про необхідність розгляду інновації як комплексу дій суб'єктів господарювання та складових національної інноваційної інфраструктури. Досягнення синергетичного ефекту інновації вимагає набагато більшого обсягу дій та сукупних інвестицій, ніж потрібно, щоб отримати локальний економічний ефект від звичайних капіталовкладень.

Важливим завданням державної інноваційної політики повинна стати стратегічна орієнтація розвитку виробництва на продукування і масове використання нових машин, матеріалів, виробничих процесів, забезпечення соціально-економічних, організаційних і правових умов для розширеного відтворення та ефективного використання науково-технічного потенціалу. В цілому велика частина науково-технічних інновацій пов'язана з товарами, що потребують капітальних витрат, проте рівні накопичення інвестицій в Україні досить низькі, і потенційні можливості розвитку науково-технічної сфери можуть бути втраченими. Зазначені аспекти є досить вагомими для країн із транзитивною економікою, оскільки процес відтворення виробничого апарату зазнає глибокої кризи. На сьогоднішній день у національній економіці обсягу інвестицій не вистачає навіть на просте відтворення, в результаті останнього збільшується частка зношених основних фондів [10].

Аналіз кількісних оцінок впливу інновацій на зростання валового внутрішнього продукту проводили такі вчені, як М. Абрамовіч, Р. Солоу, Е. Денісон, Л. Канторович та інші, визначивши вплив цього чинника на рівні 88 %. Так, згідно з результатами Р. Солоу в причинах приросту інвестицій необхідно вбачати лише 12 % збільшення випуску продукції з розрахунку на одну людину-годину, а близько 87,5 % – у технологічних зрушеннях [11]. Низька конкурентоспроможність вітчизняного виробництва на зовнішніх ринках вимагає більш ґрунтовних досліджень щодо визначення значущості факторів, що сприяють інноваційному національному розвитку. Відповідно до даних державного комітету статистики упродовж транзитивного періоду кількість підприємств, що впроваджували інновації, щороку зменшувалася як в абсолютних, так і відносних показниках.

У 2013 р. частка витрат на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення порівняно з 2012 р. скоротилася на 12 % із 70 % до 58 %, у той час як витрати на НДР, підготовку персоналу для розроблення та запровадження нових або значно вдосконалених продуктів та процесів зросли відповідно з 17 % до 24 %. Частка витрат на придбання інших зовнішніх знань (нових технологій) залишається досить низькою (0,9 %) [15].

Найвищі показники інноваційної діяльності підприємств спостерігаються в Німеччині, Люксембурзі, Ірландії та Італії, у той самий час як найнижчі показники інноваційної діяльності зафіксовано в Болгарії, Румунії та Польщі. Що стосується України, то частка

вітчизняних інноваційних підприємств за 2010-2013 рр. на рівні 17 % є меншою, ніж показники в найменш інноваційній країні ЄС – Румунії (21 %).

Причинами низького рівня інноваційної активності є недоліки нормативно-правової бази, висока вартість залучення позикових коштів, відсутність у керівників підприємств стратегічного бачення майбутнього розвитку діяльності підприємства.

Проблемою є також низький рівень бюджетного фінансування інноваційних розробок, відсутність стимулів із боку держави для підприємств, що впроваджують інновації, наприклад, через механізм пільгового оподаткування чи кредитування.

Важливими є також проблеми, що охоплюють внутрішнє середовище підприємств. У наш час спостерігається постійне зменшення кваліфікованих виробничих кадрів, які досить часто і є генераторами інноваційних ідей, також відсутність у межах самих підприємств механізмів стимулювання інноваційної ініціативності працівників через премії, доплати, інші форми матеріального стимулювання, низька платоспроможність підприємств [4]. Виходячи з наведених даних пріоритет повинен бути відданий розвитку країни на основі активізації інноваційної діяльності у сфері базових наукоємних галузей народного господарства.

Саме завдяки інноваціям у соціально-економічній системі відбувається більш ефективно використання ресурсів. Інвестування в нові технології забезпечує вищу за середньогалузеву віддачу, змінюється також структура економіки. З часом відмирають застарілі енергоємні виробництва і на їх місці з'являються нові ресурсо- й енергозберігаючі. При цьому змінюється економічна організація суспільства: трансформуються форми власності, розвиваються нові технології управління, змінюються також і процедури регулювання економіки. Динамічно змінюються правові, етичні, естетичні й моральні норми. Підвищується рівень освіти та охорони здоров'я. Також поширення інновацій пов'язує різні соціальні й економічні суб'єкти в єдине ціле [12].

Загалом позитивний суспільний ефект інновацій полягає в тому, що вони:

- забезпечують інтенсивний шлях розвитку економіки;
- забезпечують прискорення зростання продуктивності факторів виробництва;
- сприяють перерозподілу ресурсів на перспективні напрямки;
- зміцнюють національну конкурентоспроможність.

Наукові дослідження, розробки та інновації стають ключовими факторами принципово нової соціально-економічної системи – економіки, що базується на знаннях, рішення про створення якої було прийнято Європейським Союзом на Лісабонському саміті у 2000 році. Країни ЄС запланували побудувати економічний простір, де інновації стануть головним інструментом економічного зростання та конкурентної боротьби. Вже зараз у більшості європейських країн економіка знань забезпечує до 30% зростання ВВП. В одній із останніх доповідей Ради конкурентоспроможності США зазначається: «Інноваційність буде єдиним найважливішим фактором, що визначатиме успіх Америки у XXI столітті. Так само, як ми колись оптимізували наші організації з точки зору ефективності і якості, зараз ми повинні оптимізувати все наше суспільство з точки зору інноваційності» [13].

Таким чином, необхідно всебічно вивчати та аналізувати інноваційні процеси інших країн, щоб, переймаючи досвід, створювати умови для становлення і розвитку національних [14]. Через значну обмеженість інвестиційних ресурсів в умовах економічної нестабільності необхідно цілеспрямовано сприяти їхній концентрації і вживати таких заходів:

- узгодження грошово-кредитної та бюджетно-податкової сфер політики із завданнями інвестиційної стратегії;
- стимулювання капіталовкладень у реконструкцію, модернізацію, поновлення та створення інфраструктури виробництва;
- правового сприяння створенню малих підприємств інноваційного спрямування;
- формування ідеології інноваційного інвестування як такого, що спрямоване на майбутнє держави [15].

На нашу думку, інвестиційні та інноваційні процеси потрібно розглядати як особливі взаємопов'язані етапи розвитку однієї системи. Виходячи з цього, можна вести мову про впровадження спільної інвестиційно-інноваційної стратегії сталого розвитку економіки держави, в рамках якої з одного боку здійснюються фундаментальні та прикладні дослідження, розробляються нові технології, працює система акумулювання і пошуку інноваційних ідей, а з другого – відбувається пошук капіталу, відбір інвестиційних проєктів, впровадження їх у виробництво. Шляхами розв'язання проблеми фінансування є: покращання інвестиційного клімату; розвиток інвестиційного ринку та інвестиційної інфраструктури; створення дієвих механізмів державного-приватного партнерства в

інфраструктурному інвестуванні; розбудова системи підготовки програм і проєктів для державного інвестування. Ґрунтуючись на досвіді країн, які перейшли до моделі інноваційного розвитку, державна інноваційно-інвестиційна політика на сучасному етапі повинна передбачати: вдосконалення законодавства України, спрямованого на активізацію інвестиційної діяльності; створення та забезпечення ефективного функціонування інститутів розвитку (державна інвестиційна компанія, фонд стратегічних інвестицій, фонд кредитних гарантій тощо); становлення та розвиток індустрії прямого інвестування та венчурного капіталу; створення умов для залучення інвестицій на ринках капіталу через первинне публічне розміщення акцій в Україні тощо.

На макроекономічному рівні до важливих механізмів сприяння інноваційній діяльності слід віднести її подальшу дерегуляцію (спрощення процедури державної реєстрації інноваційних проєктів, обмеження державного контролю інноваційної діяльності) і впровадження механізмів державно-приватного партнерства у сфері інноваційної діяльності.

Не менш вагомим напрямом активізації інноваційно-інвестиційної діяльності є розвиток інноваційної інфраструктури, тобто тих підприємств, організацій, установ, об'єднань та асоціацій, що надають різноманітні послуги – консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, освітні, тренінгові, юридичні, – забезпечуючи тим самим організаційну, правову й економічну підтримку інноваційної діяльності.

Визнання пріоритетності інноваційно-інвестиційного розвитку на рівні окремих суб'єктів господарювання, усвідомлення його переваг і можливостей для забезпечення прибутковості діяльності означає перехід до принципово нової системи організації фінансово-господарської діяльності. Оптимізація механізмів державної регуляторної політики через зменшення втручання держави в господарську діяльність, спрощення та вдосконалення існуючих процедур регулювання (зокрема, скорочення ліцензованих видів діяльності, зменшення кількості контролюючих органів, визначення вичерпного переліку документів дозвільного характеру) сприятиме поліпшенню інвестиційного клімату в Україні у цілому.

Висновки. Подальший розвиток національного господарства значною мірою залежить від ступеня впровадження інноваційних технологій виробництва. Стимулювання та активізація інноваційної діяльності підприємств стає однією з передумов успішного

позиціонування України на міжнародних ринках. Але в умовах невизначеності та макроекономічної нестабільності суб'єкти господарювання стикаються із серйозними перешкодами. Умовою повноправного членства України на світовій арені є створення таких умов господарювання, що стимулюють інноваційну діяльність та сприяють зростанню економічного потенціалу національної економічної системи. Таким чином, наявний високий кадровий, науково-технічний, природно-ресурсний та інтелектуальний потенціал повинен стати основою подальшого поступу вітчизняної економіки. Системний аналіз інвестиційних та інноваційних процесів в рамках розробки єдиної інноваційно-інвестиційної стратегії розвитку дозволяє окреслити шляхи спільного розв'язання проблем залучення інвестицій та реалізації на цій основі механізму структурно-інноваційного оновлення економіки. Саме від її успішного функціонування великою мірою залежить ефективність реалізації пріоритетних напрямків інвестування з урахуванням інноваційної спрямованості, що є одним із головних аспектів забезпечення сталого економічного зростання України. Утвердження інноваційно-інвестиційної моделі розвитку національної економіки є безальтернативним шляхом для України, що дозволяє забезпечити конкурентоспроможність вітчизняної економіки, відкриває можливість інтегруватися в глобальні інтеграційні процеси як рівноправний суб'єкт, забезпечити випереджальні темпи економічного зростання відносно розвинених країн світу і створити економічне підґрунтя для запровадження високих соціальних стандартів, притаманних розвиненим країнам світу.

Література.

1. **Шумпетер Й.** Теория экономического развития / **Й. Шумпетер.** – М. : Директ медиа Паблишинг, 2008. – 401 с.
2. **Санто Б.** Инновация как средство экономического развития / **Б. Санто.** – М. : Прогресс, 1990.– 296 с.
3. **Твисс Б.** Управление научно-техническими нововведениями / **Б. Твисс.** – М. : Экономика, 1989. – 271 с.
4. **Ілляшенко С.М.** Менеджмент та маркетинг інновацій: [Монографія] / С.М. Ілляшенко. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2004. – 584 с.
5. **Бажал Ю.М.** Інноваційна теорія економічного розвитку: М. Тутан-Барановський, Й. Шумпетер і проблеми перехідної економіки України / **Ю.М. Бажал** // Наукові записки НАУКМА. Економічні науки. – 2000. – Т. 18. – С. 3-7.

6. **Зятковський І.В.** Державна підтримка нових форм інноваційної діяльності промислових підприємств: організаційні та фінансові аспекти / **І.В. Зятковський** // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 6. – С. 73-82.

7. **Говоруха Ж.А.** Питання розвитку інноваційної діяльності підприємств України / **Ж.А. Говоруха** // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 8 (74). – С. 107-115.

8. **Семіноженко В.** Глобалізація і стратегія гуманітарної економіки / **В. Семіноженко** // Вісник НАН України. – 2001. – № 4. – С. 8-12.

9. **Подлесна В.Г.** Податкове регулювання інноваційно-інвестиційних процесів в Україні / **В.Г. Подлесна** // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми, 2009. – Т. 25. – С. 317-324.

10. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

11. The Gold book of venture capital firms. Kennedy information. – LLC, Fitzwilliam, New Hampshire, 2002.

12. **Фатхутдинов Р.А.** Инновационный менеджмент: учебник для вузов / **Р.А. Фатхутдинов**. – [6-е изд.]. – СПб. : Питер, 2008. – 448 с.

13. **Єгоричева С.Б.** Банківські інновації: [Навчальний посібник] / **С.Б. Єгоричева**. – К. : Центр навчальної літератури, 2010. – 208 с.

14. **Баляснікова Є.В.** Передумови створення інноваційної моделі розвитку економіки України / **Є.В. Баляснікова**. – К. : Наукова думка, 2004. – 134 с.

15. **Коюда В.** Стратегічна місія інноваційної діяльності та шляхи її активізації в Україні / **В. Коюда** // Проблеми науки. – 2007. – № 6. – С. 10-16.

16. Статистичний збірник «Наукова та інноваційна діяльність в Україні» за 2013 рік; за заг. керівн. **О.О. Кармазіна**. – К. : Державний ком. стат. України, 2014. – 314 с.

References.

1. **Schumpeter J.** (2008). *Teoriya ekonomicheskogo razvitiya* [Theory of economic development]. Moscow, Direkt media Publishing, p. 401 [in Russian].

2. **Santo B.** (1990). *Innovatsiya kak sredstvo ekonomicheskogo razvitiya* [Innovation as a mean to economic development]. Moscow, Progress, p. 296 [in Russian].

3. **Tviss B.** (1989). *Upravlenie nauchno-tehnicheskimi novovvedeniyami* [Management of scientific and technological innovations]. Moscow, Economics, p. 271 [in Russian].

4. **Ilyashenko S.M.** (2004). [Management and Marketing Innovation. Monography]. Sumy, Universitetska knyga, p. 584 [in Ukrainian].

5. **Bazhal Yu.** (2000). Innovatsiyana teoriya ekonomichnogo rozvytku: M. Baranovskiy, J. Schumpeter I problem perehidnoyi ekonomiky Ukrainy [Innovative theory of economic development: M. Baranovskiy, J. Schumpeter and problems of transition economy in Ukraine]. *Naukovi zapysky NAUKMA. Ekonomichni nauky – Scientific notes NAUKMA. Economic science*, Vol. 18, p. 3-7 [in Ukrainian].

6. **Zatkovskiy I.** (2007). Derghavna pidtrymka novyh form innovatsiynoi diyalnosti promyslovyh pidpryemstv: organizatsiyni ta finansovi aspekty [State support of new forms of firms innovative activities: organizational and methodical aspects]. *Aktualni problemy ekonomiky – Actual problems of Economics*, No 6, pp. 73-82 [in Ukrainian].

7. **Govoruha G.A.** (2007). Pytannya rozvytku innovatsiynoi dialnosti pidpryemstv Ukrayiny [To the question of firms innovative activities in Ukraine]. *Aktualni problemy ekonomiky – Actual problems of Economics*, No 8. pp. 107-115 [in Ukrainian].

8. **Seminozhenko V.** (2001) Globalizatsiya i strategiya gumanitarnoyi ekonomiky [Globalization and strategy humanitarian Economy]. *Visnyk NAN Ukrainy – Bulletin of the NAS of Ukraine*, No 4, pp. 8-12 [in Ukrainian].

9. **Podlyesna V.G.** (2009). Podatkove reguluvannya innovatsiyno-investytsiynih procesiv v Ukraini [Tax regulation of innovation and investment processes in Ukraine]. *Derzhavnyy vysbhyj navchal'nyy zaklad «Ukrai'ns'ka akademija bankiv's'koi' spravy Nacional'nogo banku Ukrai'ny» – State higher educational institution «Ukrainian Academy of banking of the National Bank of Ukraine»*, Sumy, No 25, pp. 317-324 [in Ukrainian].

10. Derghavnyy komitet statystryky Ukrayiny [State Statistics Committee of Ukraine]. (n.d.). *www.ukrstat.gov.ua*. Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].

11. The Gold book of venture capital firms. Kennedy information. (2002), LLC, Fitzwilliam, New Hampshire [in English].

12. **Fathutinnov R.** (2008). *Innovatsionnyy menedzhment [Management of innovations]*. Saint Petersburg, Piter, p. 448 [in Russian].

13. **Yehorycheva S.B.** (2010). *Bankivski innovatsiyi: navchalnyy [Banking Innovation]*. Kyiv: Center navchalnoyi literatury, p. 208 [in Ukrainian].

14. **Balyasnikova E.V.** (2004). *Peredumovu stvorenniya innovatsiynoi modeli rozvytku ekonomiky Ukrayiny [Preconditions of forming the innovation model of economic development of Ukraine]*. Kyiv: Naukova Dumka, p. 134 [in Ukrainian].

15. **Koyuda V.** (2007). Strategichna missiya innovatsiynoi diyalnosti ta shlyahy yiyi aktivizatsiyyi v Ukraini [Strategic mission of innovation and ways of its intensifying in Ukraine]. *Problemy nauky – Problems of science*, No 6, pp. 10-16 [in Ukrainian].

16. *Statystrychnyy zbirnyk «Naukova ta innovatsiyna diyalnist v Ukrayiny» za 2013 r. [Statistical bulletin «Scientific and innovative activities in Ukraine» for 2013]*. (2014). O.O. Karmazin (Ed.). Kyiv, Derghavnyy komitet statystryky Ukrayiny, p. 314 [in Ukrainian].

Аннотація.

Ткаченко С.Є. Проблеми та шляхи інноваційного розвитку українських підприємств в сучасних умовах господарювання.

У статті досліджено економічні основи інноваційного розвитку підприємств, визначені основні фактори, що його забезпечують. У роботі аналізується ефективність

становлення державної інноваційної політики та окреслено загальний суспільний ефект від впровадження інновацій. Також зазначено, наскільки важливим є стратегічне управління нововведеннями в процесі розроблення антикризової політики підприємства. Проведено аналіз інноваційної активності підприємств України порівняно з країнами ЄС. У статті обґрунтовано необхідність вивчення досвіду інноваційних процесів інших країн. Розглянуто причини низького рівня інноваційної активності підприємств, серед яких виокремлено неадекватність нормативно-правової бази, високу вартість залучення позикових коштів, відсутність у керівників підприємств стратегічного бачення майбутнього розвитку діяльності підприємств.

Ключові слова: інноваційний розвиток, науково-технічний прогрес, економічна ефективність, інноваційна політика.

Аннотация.

Ткаченко С.Е. Проблемы и пути инновационного развития украинских предприятий в современных условиях хозяйствования.

В статье исследованы экономические основы инновационного развития предприятий, определены основные факторы, которые его обеспечивают. В работе анализируется эффективность установления государственной инновационной политики и очерчен общий эффект от внедрения инноваций. Также рассмотрено, насколько важным есть стратегическое управление новшествами в процессе разработки антикризисной политики предприятия. В статье указано на необходимость изучения опыта инновационных процессов других стран. Проанализирована также динамика инновационной деятельности предприятий в странах ЕС и Украине. Рассмотрены причины низкой инновационной активности нынешних предприятий, среди которых выделены несовершенство нормативно-правовой базы, высокая стоимость привлечения заемных средств, отсутствие у руководителей предприятий стратегического видения будущего развития.

Ключевые слова: инновационное развитие, научно-технический прогресс, экономическая эффективность, инновационная политика.

Abstract.

Tkachenko S.E. Problems and ways of innovative development of Ukrainian enterprises in modern conditions of management.

The article studies the economic bases of innovative development of enterprises, identifies the basic factors providing it. This work analyzes the effectiveness of formation of innovation policy and outlines the general social effects of innovation. It is also considered, how important strategic management of innovations are for the development of anti-crisis policy of the enterprise. The article specifies why it is important to learn from the experience of innovative processes in other countries. It is also analyzed dynamics of innovative activities in Ukraine and EU, also it is shown some comparison of Ukrainian firms innovative activities in comparison with EU ones. It also studies the causes of low innovation activity of modern enterprises, among the main are insufficient legislation in the area, high costs of involving lending capital, poor experience of management in the field of strategic development of firms, etc.

Key words: innovative development, technological progress, economic efficiency, innovation policy.